
A Study of 5th Grade Students' Music Reading Skill and Music Performance Skill after Instruction Based on Dalcroze and Kodaly Approaches

Yada Phuthaphithak*

B.E. (Music), Master's Student

Curriculum and Instructions, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Sirinat Jongkonklang

Ed.D. (Curriculum and Instructions), Assistant Professor

Curriculum and Instructions, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

*Corresponding author: raskopp@hotmail.com

Received: April 20, 2023/ **Revised:** June 27, 2024/ **Accepted:** July 5, 2024

Abstract

The purpose of this research were to compare 5th grade students' music reading skill and music performance skill before and after an instruction based on Dalcroze and Kodaly approaches, and compare the skills after the instruction with 70% standard. The 5th grade students from Bankhamthaleso School were selected as samples for this study by cluster random sampling. The sample size was 5. The research instruments were 4 lesson plans for 12 hours based on Dalcroze and Kodaly approaches. The results were collected by Music reading test and Music performance test.

The results were 1) After the instruction, students' music reading skill was higher than before the instruction in level of significance 0.05 and was higher than 70% standard in level of significance 0.05 2) After the instruction, students' music performance skill was higher than before the instruction in level of significance 0.05 But it was not higher than 70% standard in level of significance 0.05 because some students couldn't control ring finger and little finger well enough to perform correctly in the right time.

Keywords: Music Reading Skill, Music Performance Skill, Dalcroze, Kodaly

บทความวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิด ของดาลโครซร่วมกับโคตาย

ญาดา พุฒาพิทักษ์*

ค.บ.(ดนตรี), นักศึกษาปริญญาโท

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สิรินาถ จงกลกลาง

ศษ.ด.(หลักสูตรและการสอน), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงาน: raskopp@hotmail.com

วันรับบทความ: 20 เมษายน 2566/ วันแก้ไขบทความ: 27 มิถุนายน 2567/ วันตอบรับบทความ: 5 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากจัดการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตายระหว่างก่อนและหลังเรียน และหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านขามทะเลสอ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตายจำนวน 4 แผน 12 ชั่วโมง และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและแบบวัดทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการอ่านโน้ตดนตรีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 แต่ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตาย แม้หลังเรียนจะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อนำไปเทียบกับเกณฑ์พบว่าหลังเรียนไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากพบว่าผู้เรียนบางคนยังไม่สามารถบังคับนิ้วนางและนิ้วก้อยแยกกันได้ไม่มากพอ ส่งผลต่อการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ถูกต้องตรงตามจังหวะ

คำสำคัญ: ทักษะการอ่านโน้ต ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ดาลโครซ โคตาย

บทนำ

ดนตรีเป็นศาสตร์ที่อยู่คู่กับมนุษย์มาเป็นเวลานาน ในสมัยกรีกโบราณซึ่งเป็นชาติที่มีอารยธรรมสูง ได้จัดดนตรีเป็นวิชาบังคับสำหรับทุกคนที่ได้รับการศึกษา (Suttachitt, 2018) ปัจจุบัน นานาประเทศทั่วโลกยังคงให้ความสำคัญและบรรจุวิชาดนตรีไว้ในหลักสูตรการศึกษา เนื่องจากวิชาดนตรีมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน งานวิจัยทางการแพทย์มากมายพบว่าสมองเด็กที่ฝึกฝนการปฏิบัติเครื่องดนตรีมีการเชื่อมโยงของเส้นประสาทมากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการฝึกดนตรี เพราะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นการทำงานร่วมกันของสมองส่วนความจำ การรับรู้ และการสั่งการ (Habibi et al, 2018; Hanna-Pladdy & MacKay, 2011; Linnavalli et al, 2018; George & Coch, 2011; Ho, Cheung & Chan, 2003) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนดนตรีจึงมีความจำเป็นเพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพสำหรับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สาระดนตรีเป็นหนึ่งในสามสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยมีสาระสำคัญคือ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบดนตรี การแสดงออกดนตรี การถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีได้อย่างอิสระ ร้อง เล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ได้ (Office of the Basic Education Commission, 2008) จากสาระสำคัญของวิชาดนตรี จะเห็นได้ว่าสาระดนตรีแบ่งออกเป็นสองหัวข้อหลักคือ ส่วนของเนื้อหาดนตรี ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบของดนตรี และวรรณคดีดนตรี และส่วนของทักษะดนตรี ที่ประกอบไปด้วย ทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การอ่าน การสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหว (Suttachitt, 2018) ดังนั้น การสอนดนตรีจึงควรส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาดนตรีและมีทักษะดนตรีที่จำเป็นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ทางอ้อมผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนดนตรี

จากการสอนวิชาศิลปะ รหัสวิชา 15101 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านขามทะเลสอพบว่าผู้เรียนส่วนมากนั้นยังมีความบกพร่องหรือมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะดนตรี สังเกตได้จากผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทักษะดนตรีได้อย่างคล่องแคล่วตามที่มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 5 ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดไว้ว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน โน้ตดนตรีรวมถึงใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะและทำนองได้ (Office of the Basic Education Commission, 2008) โดยทักษะดนตรีที่ถือเป็นทักษะสำคัญตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ในที่นี้คือ ทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี เป็นสองทักษะดนตรีที่สำคัญสอดคล้องกับที่ Suttachitt (1991) ได้กล่าวว่าทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสาระดนตรีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจที่จะพัฒนาทักษะสองทักษะคือ ทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียน

ทักษะการอ่านโน้ตดนตรี เป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งในพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้ที่จะศึกษาดนตรีควรมีเนื่องจากดนตรีเปรียบเสมือนภาษาซึ่งมีคำศัพท์เฉพาะในตัวเอง โดยมีการสื่อสารผ่านสัญลักษณ์ดนตรีเพื่อให้สามารถสื่อสารอธิบายให้นักดนตรีหรือผู้ที่ไม่ใช่คนดนตรีสามารถเข้าใจได้รวดเร็วและถูกต้อง (Sokatiyanurak, 2006) ถ้าผู้เรียนมีทักษะการอ่านโน้ตดนตรี ก็จะมีความเข้าใจดนตรีมากขึ้นตั้งแต่เพลงระดับง่ายจนถึงเพลงระดับยาก (Clearinghouse on Assessment and Evaluation, 2015) โดยทักษะการอ่านโน้ตดนตรีนั้นถือว่าเป็นทักษะที่ซับซ้อน อาศัยการทำงานประสานกันระหว่างการรับรู้ และการสั่งการ (Salis, 1978) ทักษะการอ่านโน้ตดนตรีประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสองส่วนคือ การอ่านโน้ตในส่วนของระดับเสียง และในส่วนของการอ่านระยะเวลา หรือจังหวะ (Pancharoen, 2011)

ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี หรือทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเป็นอีกทักษะที่เป็นหัวใจของทักษะดนตรีและเป็นทักษะที่มีความซับซ้อน เนื่องจากการแสดงดนตรีคือการที่จะต้องถ่ายทอดแนวคิด อารมณ์จากผู้เล่นสู่ผู้ฟัง (Foss et al, 2011) นักวิชาการ Drake & Palmer (2000) ได้ศึกษาและกล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีว่า ประกอบไปด้วยทักษะย่อย 4 ทักษะ คือ ดังนี้ 1) ทักษะการเล่นอย่างคล่องแคล่ว 2) ทักษะการเชื่อมโยงจังหวะเวลาและความแม่นยำของระดับเสียง 3) ทักษะการควบคุมจังหวะ ความต่อเนื่องโดยรวมของเพลง 4) ทักษะในการวางแผนการเคลื่อนไหวระหว่าง

ปฏิบัติเครื่องดนตรี ทักษะนี้เป็นทักษะที่มีในนักดนตรีระดับสูง แต่เนื่องจากนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยส่วนมากเป็นนักเรียนที่เรียนดนตรีในระดับเริ่มต้น ดังนั้น ทักษะย่อยของทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ผู้วิจัยจะทำการวัดจะมีเพียงสามทักษะย่อย คือ ทักษะการเล่นอย่างคล่องแคล่ว ทักษะการเชื่อมโยงเวลาและความแม่นยำของระดับเสียง และทักษะการควบคุมจังหวะ

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี นักดนตรีศึกษาหลายท่านได้คิดค้นแนวคิด หลักการ วิธีการสอนดนตรีหลากหลายวิธีเพื่อให้การจัดการสอนดนตรีมีประสิทธิภาพ ในส่วนของทักษะการอ่านโน้ตดนตรี วิธีที่ได้รับความนิยมคือ แนวคิดการสอนดนตรีแบบโคดาย นักประพันธ์เพลงชาวฮังการี โคดายมีแนวคิดที่ว่าความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีและเขียนโน้ตดนตรี เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนดนตรี ควรเป็นเป้าหมายเบื้องต้นของการเรียนดนตรีในระดับเริ่มต้น (Nakwong, 2001) ระบบการสอนดนตรีของโคดาย ให้ความสำคัญกับการร้อง การใช้สัญลักษณ์ภาพ การใช้คำร้องเป็นพยางค์มาแทนสัญลักษณ์ของจังหวะ และการใช้เทคนิคซอลฟาและสัญลักษณ์มือเพื่อให้นักเรียนรับรู้ความแตกต่างของชั้นคู่ของเสียงดนตรี (Suttachitt, 2001) ส่วนของแนวคิดการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ได้รับการยอมรับและแพร่หลาย หนึ่งในนั้นคือแนวคิดการสอนดนตรีของดัลโครซ นักประพันธ์เพลงและนักดนตรีชาวสวีเดนแลนด์ ดัลโครซ พัฒนาการสอนดนตรีขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนที่เขาสอน หลักการสำคัญของแนวคิดการสอนดนตรีของดัลโครซ คือ การเคลื่อนไหวทางจังหวะหรือยูริทึมมิกส์ (Suttachitt, 2018) ดัลโครซเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะเกี่ยวกับจังหวะทำให้สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ดีขึ้น โดยเรียนรู้ดนตรีผ่านการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Dalcroze society of America, 2021) เพราะดัลโครซเชื่อว่าสิ่งที่เชื่อมโยงกับผู้เรียนกับดนตรีได้มากที่สุดคือ การเคลื่อนไหว และมีแนวคิดว่าการที่จะแก้ปัญหาผู้เรียนที่มีปัญหาด้านทักษะจังหวะ คือการฝึกกล้ามเนื้อของผู้เรียนที่ใช้ในการเล่นดนตรีให้สามารถยืดและหดได้ตรงตามเวลาที่กำหนด ในช่วงระยะเวลาที่กำหนด และด้วยแรงที่กำหนดเพื่อให้ได้ความดัง เบา ตามต้องการ (Chosky, 2001)

ในการจัดการเรียนการสอนดนตรี โคดายเคย

กล่าวว่า ผู้เรียนควรอ่านโน้ตดนตรีได้ก่อนจะลงมือปฏิบัติเครื่องดนตรี เนื่องจากทักษะการอ่านโน้ตดนตรีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดภาพเสียงในหัวก่อนที่จะปฏิบัติ ทำให้ปฏิบัติได้แม่นยำยิ่งขึ้น (Kodaly, 1974) ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีร่วมกัน เนื่องจากเป็นทักษะที่ควรฝึกตามลำดับต่อเนื่องกัน การฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรีจะช่วยส่งเสริมทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีตามคำกล่าวของโคดาย และการพัฒนาร่วมกันนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้การอ่านโน้ตดนตรี สู่การปฏิบัติได้ในแต่ละช่วงตัวโน้ตดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้แต่ละช่วงตัวโน้ตโดยใช้เวลาไม่นาน ผู้วิจัยจะนำการสอนดนตรีตามแนวคิดของโคดายที่มีการใช้พยางค์คำแทนจังหวะ และการเรียนรู้ความแตกต่างของชั้นคู่เสียงมาฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรีเป็นหลัก และนำการสอนดนตรีของดัลโครซที่มีกิจกรรมยูริทึมมิกส์ที่เน้นการเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะมาช่วยในการฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ผู้เรียน

เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของผู้เรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด ผู้วิจัยเห็นควรนำแนวคิดการสอนดนตรีของโคดายและดัลโครซ มาใช้ในการพัฒนาการสอนในรายวิชาศิลปะชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ อ่าน บรรเลง และขับขานเพลง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดาย และเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑร์ร้อยละ 70
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนจากการสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซร่วมกับโคดาย และเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑร์ร้อยละ 70

สมมุติฐานการวิจัย

1. ทักษะการอ่านโน้ตดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ

สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

2. ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

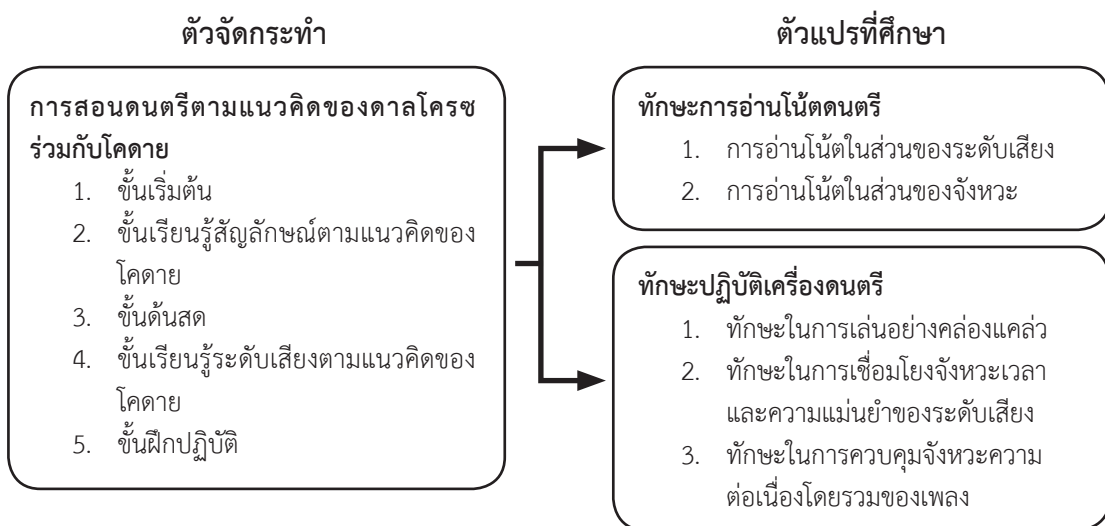
การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ ร่วมกับ โคตาย หลังจากศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้เลือกนำขั้นตอนกระบวนการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซที่มีจุดเด่นคือ กิจกรรมยูริทิมมิกส์ โดยได้มีนักวิชาการหลายคนได้คิดค้นกระบวนการสอน

ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อนำไปใช้ในการสอนดนตรี ผู้วิจัยเลือกกระบวนการสอนตามแนวคิดของดาลโครซของ Chosky (2011) ที่มี 5 ขั้นตอน มาสังเคราะห์รวมกับการสอนดนตรีตามแนวคิดของโคตาย ที่มีเนื้อหาหลักคือ 1) โทนิค ซอลฟา 2) สัญลักษณ์มือ และ 3) สัญลักษณ์ทางจังหวะ สังเคราะห์ออกมาเป็นการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ ร่วมกับ โคตาย ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเริ่มต้น 2) ขั้นเรียนรู้สัญลักษณ์ตามแนวคิดของโคตาย 3) ขั้นต้นสด 4) ขั้นเรียนรู้ระดับเสียงตามแนวคิดของโคตาย 5) ขั้นฝึกปฏิบัติ

ในการศึกษาทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ ร่วมกับ โคตาย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตาย หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ทำความเข้าใจจังหวะผ่านการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการสอนยูริทิมมิกส์ตามแนวคิดการสอนดนตรีของดาลโครซ หลังจากนั้นจึงนำจังหวะที่ได้เรียนรู้ไปมาแปลงเป็นโน้ตดนตรีในส่วนของจังหวะโดยการใช้เทคนิคการอ่านโน้ตในส่วนของจังหวะตามแนวคิดการสอนของโคตาย หลังจากนั้นใช้เทคนิคซอลฟา และสัญลักษณ์มือ

ของโคตายในการเรียนรู้โน้ตดนตรีในส่วนของระดับเสียงแล้วจึงฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีจากโน้ตดนตรี โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นเริ่มต้น เป็นขั้นที่ให้นักเรียนตอบสนองต่อรูปแบบจังหวะที่ได้ฟังด้วยการเคลื่อนไหวที่ครูกำหนด

1.2 ขั้นเรียนรู้สัญลักษณ์ตามแนวคิดของโคตาย เป็นขั้นที่เรียนรู้สัญลักษณ์ทางจังหวะดนตรีตามแนวคิดการสอนดนตรีโดยใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะโน้ตตามแนวคิดของโคตาย

1.3 ขั้นต้นสุด เป็นขั้นที่นำรูปแบบจังหวะที่ได้เรียนรู้ไปมาต้นสุดพัฒนาเนื้อหาดนตรีโดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทางโดยกำหนดลักษณะการต้นสุดโดยใช้สัญลักษณ์ทางจังหวะดนตรีที่ได้เรียนรู้ไป

1.4 ขั้นเรียนรู้ระดับเสียงตามแนวคิดของโคคาย เป็นการเรียนรู้ระดับเสียงโดยใช้สัญลักษณ์มือและโหนด ซอล ฟาตามแนวคิดของโคคาย

1.5 ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่ฝึกปฏิบัติดนตรีจากโน้ตดนตรีที่ได้เรียนรู้ไปจนคล่องแคล่ว

2. ทักษะการอ่านโน้ตดนตรี หมายถึง ความสามารถในการตีความโน้ตดนตรีออกมาเป็นเสียงร้องทั้งในส่วนของระดับเสียง และส่วนของจังหวะ โดยผู้เรียนจะเห็นโน้ตดนตรีและมีเวลาฝึกซ้อมก่อนการประเมินทักษะการอ่านโน้ตดนตรีประมาณ 5 นาที ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินการอ่านโน้ตดนตรีโดยแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

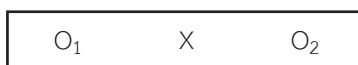
2.1 การอ่านโน้ตในส่วนของจังหวะ หมายถึง การตีความโน้ตดนตรีในส่วนจังหวะออกมาเป็นความสั้นยาวของระยะเวลาของตัวโน้ต รวมไปถึงสัญลักษณ์ตัวหยุดของตัวโน้ต

2.2 การอ่านโน้ตในส่วนของระดับเสียง หมายถึง การตีความโน้ตดนตรีในส่วนระดับเสียงซึ่งบันทึกอยู่บนบรรทัด 5 เส้นออกมาเป็นชื่อของตัวโน้ต

3. ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี หมายถึง ความสามารถในการบรรเลงบทเพลงได้อย่างถูกต้อง ในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการปฏิบัติเครื่องเมโลเดียน ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาทักษะย่อยตามองค์ประกอบที่ Drake & Palmer (2000) กล่าวไว้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2

แผนแบบการวิจัย

O₁ แทน การวัดก่อนเรียน

X แทน แทนการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคคาย

O₂ แทน การวัดหลังเรียน

3.1 ทักษะในการเล่นอย่างคล่องแคล่ว หมายถึง ความสามารถในการเล่นดนตรีโดยไม่มีข้อผิดพลาดเกินร้อยละ 20 บนจังหวะที่เร็ว โดยในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดจังหวะ(Tempo) ให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนไว้ที่ 70 bpm

3.2 ทักษะในการเชื่อมโยงจังหวะเวลาและความแม่นยำของระดับเสียง หมายถึงความสามารถในการเล่นดนตรีบนช่วงเวลาที่ถูกต้อง มีสัดส่วนที่พอเหมาะกับภาพรวมของเพลง

3.3 ทักษะในการควบคุมจังหวะความต่อเนื่องโดยรวมของเพลง หมายถึง ความสามารถในการเล่นดนตรีที่มีความไหลลื่นต่อเนื่องในภาพรวมบนอัตราจังหวะ (Time signature) ที่กำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคคาย เพื่อให้งานวิจัยสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การออกแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental design) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว ดำเนินการทดลองที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One group pretest posttest design) (Luenam, 2018, pp.49-50) ตามแผนแบบการวิจัย ดังภาพประกอบ 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนขนาดเล็กในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ศูนย์ฯ ขามทะเลสอ จำนวน 95 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านขามทะเลสอ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยทำการสุ่มแบบกลุ่มจากรายชื่อโรงเรียนในศูนย์พัฒนาการศึกษาขามทะเลสอ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ ร่วมกับโคตาย 1 หน่วย จำนวน 4 แผน รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ตามโครงสร้างรายวิชา มีสาระของแผนแต่ละแผนคือ การใช้พยางค์แทนจังหวะสอนสัญลักษณ์ทางดนตรีในส่วนของจังหวะ กิจกรรมเคลื่อนไหวทางร่างกายเพื่อกิจกรรมการร้องระดับเสียงโดยใช้ระบบซอลเฟจและสัญลักษณ์มือ หลังจากนั้นจะเป็นกิจกรรมในการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีเมโลเดียน

2. แบบวัดทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี เป็นแบบวัดทักษะโดยมีลักษณะเป็นโน้ตดนตรี มีจำนวน 4 บรรทัดในแต่ละตอน บรรทัดละ 4 ห้อง มีจำนวนคะแนนแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ โดยใช้เกณฑ์รูบรีคแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic rubrics) เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนน โดยประเมินตามแต่ละองค์ประกอบทักษะย่อยของทั้งสองทักษะ

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี

5. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด

1. การสร้างแผนจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตายโดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก ทั้งในส่วนของการเล่นโน้ตดนตรีและปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยศึกษากิจกรรมและเพลงโน้ตที่ใช้จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. การสร้างแบบวัดทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้จัดการเรียนรู้มาเรียบเรียงเป็นวลีเพลงสั้น ๆ ในแบบวัดทักษะ

และค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์รูบรีคในการวัดทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยแยกตามองค์ประกอบของทักษะ แบบวัดการอ่านโน้ตดนตรีจะมี 3 ตอน คือ ส่วนของจังหวะ ส่วนของระดับเสียงและภาพรวม แบบวัดทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีจะมี 1 ตอน

3. การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งจะพิจารณาความเหมาะสมตามแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความเหมาะสมในแต่ละหัวข้อตั้งแต่ 1-5 คะแนน โดยต้องมีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยจากทุกหัวข้อตั้งแต่ 3.51 คะแนนขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำเกี่ยวกับการจัดลำดับความยากง่ายของแบบฝึกหัดบางจุด หลังจากนั้นนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม โดยแผนการจัดการเรียนรู้การสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ ร่วมกับโคตายมีค่าความเหมาะสมที่ 4.69 คะแนน

4. การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินความเหมาะสมของแบบวัดทักษะ พิจารณาความเหมาะสมตามแบบประเมินเกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยต้องมีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยจากทุกหัวข้อตั้งแต่ 3.51 คะแนนขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะไปปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับความยากของโน้ตบางข้อให้มีความเหมาะสมเพิ่มขึ้น หลังจากนั้นนำมาทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ประเมินทักษะการอ่านโน้ตดนตรีโดยมีผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน ตรวจให้คะแนน (กลุ่มเดียวกับกลุ่มที่ใช้ในการทดลองแผนการจัดการเรียนรู้) โดยทดลองใช้หลังจากทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 แผน เนื่องจากในแต่ละแผนนักเรียนจะได้เรียนรู้การอ่านโน้ตดนตรีในส่วนของจังหวะ และระดับเสียงในแต่ละช่วงเสียงครบทุกทักษะย่อย สามารถนำไปหาคุณภาพของแบบประเมินได้

และนำเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี มาทดลองใช้กับนักเรียนชมรมดนตรีชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 คน เนื่องจาก ทักษะดนตรีต้องใช้เวลาฝึกฝน ผู้วิจัยจึงนำเกณฑ์มาทดลอง กับนักเรียนชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านขามทะเลสอ ที่ผ่าน การเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในระยะเวลาที่แตกต่างกัน มีทักษะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่แตกต่าง สามารถ ทำการประเมินและทดลองเกณฑ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ของเกณฑ์ได้ หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้วิจัยและ ผู้ช่วยวิจัยมาหาค่าความค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r correlation coefficient) และนำค่าที่ได้ไปแปล ความหมายตามเกณฑ์อ้างอิงจาก Taweerat (1997) โดยแบบวัดทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและแบบวัดทักษะ การปฏิบัติเครื่องดนตรีมีค่าความเหมาะสมอยู่ที่ 4.86 และ 4.53 คะแนนตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สันของเกณฑ์การประเมินทั้งฉบับอยู่ที่ .704 มีความสัมพันธ์ในระดับที่ค่อนข้างสูง

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยประเมินทักษะ โดยใช้เกณฑ์การประเมินทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และ ทักษะปฏิบัติ หลังจากการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 1 เพื่อให้นักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมมีความรู้และทักษะ การอ่านโน้ตดนตรีก่อน จึงจะสามารถประเมินทักษะได้
2. ดำเนินการทดลอง ดำเนินการสอนตามแผน การจัดการเรียนรู้ที่ 2-4
3. ทดสอบหลังเรียนเมื่อเสร็จสิ้นแผนการ

ผลการวิจัย

ตาราง 1

ข้อมูลแสดงผลการทดสอบการแจกแจงของคะแนนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน

Kolmogorov -Smirnov			
	Statistic	df	Sig
ก่อนเรียน	.231	5	.200*
หลังเรียน	.141	5	.200*

จัดการเรียนรู้ที่ 4 โดยใช้เกณฑ์การประเมินเดิม โดยใช้ การบันทึกวีดิทัศน์และนำมาประเมินตามเกณฑ์ที่ได้ กำหนดไว้

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยกว่า 30 คน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของ นักเรียนโดยใช้ Kolmogorov-Smirnov test กับการ วิเคราะห์คะแนนทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและทักษะ ปฏิบัติเครื่อง พบว่า คะแนนทักษะการอ่านโน้ตดนตรี ก่อนเรียนมีค่า Sig เท่ากับ .200 และหลังเรียนเท่ากับ .200 คะแนนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีก่อนเรียนมีค่า Sig เท่ากับ .200 และหลังเรียนเท่ากับ.200 ซึ่งมากกว่าค่า นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลัก ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงข้อมูลเป็นปกติ จึงวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและ ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติ ทดสอบค่าที (t-test for one Sample) ได้ทั้งสองทักษะ

1. เปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านโน้ตดนตรี และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีก่อนและหลังการสอนดนตรี ตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคคาย โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ ค่าที (Dependant t test)

2. เปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตดนตรีและ ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีก่อนและหลังการสอนดนตรี ตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคคายกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (T-test for one sample)

จากตาราง 1 พบว่าคะแนนทักษะการอ่านโน้ตดนตรีก่อนเรียนมีค่า Sig เท่ากับ .200 และหลังเรียนเท่ากับ .200 คะแนนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีก่อนเรียนมีค่า Sig เท่ากับ .200 และหลังเรียนเท่ากับ .200 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่ายอมรับสมมุติฐานหลัก

ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงข้อมูลเป็นปกติ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคดาอ แสดงในตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2

คะแนนทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคดาอ จำแนกรายทักษะ

เลขที่	ทักษะการอ่านโน้ต			รวม (36)
	ทักษะการอ่านโน้ต ในส่วน ของจังหวะ	ทักษะการอ่านโน้ต ในส่วนของ ระดับเสียง	ทักษะการอ่านโน้ต ในภาพรวม	
	(16)	(4)	(16)	
1	16	4	13	33
2	15	4	13	32
3	15	4	11	30
4	13	4	10	28
5	10	4	10	24
$\bar{X}$	13.8	4	11.60	29.40
S.D.	2.00	0.00	1.34	3.21
ร้อยละ	87.5	100.00	72.50	82.22

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคดาอ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 29.4$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 3.2 เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบของทักษะการอ่านโน้ตพบว่าทักษะ

การอ่านโน้ตในส่วนของระดับเสียง เป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือทักษะการอ่านโน้ตในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 72.50

ตาราง 3

ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคดาอ

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	5	11.2	2.28	21.157*	.000
หลังเรียน	5	29.4	3.58		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนจากการสอนดนตรีตามแนวคิดดาลโครซร่วมกับโคตาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70 แสดงในตาราง 4

ตาราง 4

การเปรียบเทียบทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตายกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	n	เกณฑ์ร้อยละ 70	$\bar{X}$	S.D.	t	p
หลังเรียน	5	25.20	29.60	3.21	2.625	.024

จากตาราง 4 พบว่า ทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตาย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนจากการสอนดนตรีตามแนวคิดดาลโครซร่วมกับโคตายแสดงดังตาราง 5 และ 6

ตาราง 5

คะแนนการประเมินทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคตาย

เลขที่	องค์ประกอบทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี			รวม (12 คะแนน)
	ทักษะในการเล่นอย่างคล่องแคล่ว	ทักษะการเชื่อมโยงจังหวะเวลาและความแม่นยำของระดับเสียง	ทักษะในการควบคุมจังหวะความต่อเนื่องโดยรวมของเพลง	
	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	
1	3	4	4	11
2	3	3	4	10
3	3	3	3	10
4	2	3	3	8
5	1	2	3	6
$\bar{X}$	2.40	3.00	3.40	9.00
S.D	0.89	0.71	0.55	2.00
ร้อยละ	60.00	75.00	85.00	75.00

จากตาราง 5 พบว่า ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยรวมมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 9.00$, S.D. = 2.00 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.00 คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบของทักษะปฏิบัติ

เครื่องดนตรี พบว่าทักษะในการควบคุมจังหวะความต่อเนื่องโดยรวมของเพลงเป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 85.00 และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะในการเล่นอย่างคล่องแคล่วคิดเป็นร้อยละ 60.00

ตาราง 6

ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดาย

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	5	3.80	1.10	9.129*	.000
หลังเรียน	5	9.00	2.00		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่าทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนจากจัดการสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซร่วมกับโคดาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7

การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดายกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	N	เกณฑ์ร้อยละ 70	$\bar{X}$	S.D.	t	p
หลังเรียน	5	8.4	8.8	1.304	.465	.333

จากตาราง 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดาย พบว่าหลังเรียนไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญ .05

อภิปรายผล

1. ทักษะการอ่านโน้ตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีที่มีการฝึกทักษะการอ่านโน้ตอย่างจริงจัง

มาก่อน หลังจากนักเรียนได้ผ่านการฝึกฝนทักษะด้วยการสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซร่วมกับโคดาย จึงมีพัฒนาการที่ดี จากการสังเกตของผู้วิจัยหลังจากการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นต้นไป ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถเคลื่อนไหวตามกิจกรรมได้เข้ากับจังหวะได้อย่างคล่องแคล่ว แม้ผู้เรียนบางคนจะเคลื่อนไหวช้าหรือเร็วกว่าจังหวะ (Beat) ของกิจกรรมเล็กน้อย แต่เมื่อผู้เรียนคนนั้นได้ปฏิบัติกิจกรรมพร้อมกันกับผู้เรียนคนอื่น ผู้เรียนสามารถปรับการเคลื่อนไหวให้พร้อมกับผู้อื่น หลังจากผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเคลื่อนไหวตามจังหวะแล้ว จึงทำการเปลี่ยนการเคลื่อนไหวผ่านทางร่างกายสู่การอ่านโน้ตในส่วนของจังหวะ ซึ่งเป็นการอ่านโดยเปล่งคำเป็นพยางค์แทนสัญลักษณ์ตามแนวคิดของโคดายที่ไม่ซับซ้อน ผู้เรียน

จึงสามารถอ่านโน้ตในส่วนของจังหวะได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Luhan (2015) ที่พบว่าผู้เรียนกลุ่มที่เรียนโดยประยุกต์การเรียนการสอนแบบโคดายมีผลสัมฤทธิ์เรื่องความแม่นยำในการอ่านจังหวะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในส่วนของการอ่านโน้ตในส่วนระดับเสียง จากการสังเกตเมื่อผู้เรียนเรียนรู้กิจกรรมเกี่ยวกับระดับเสียงโดยใช้สัญลักษณ์มือพร้อมกับการร้องออกเสียง ผู้เรียนสามารถจดจำสัญลักษณ์ทางดนตรีได้ดี เนื่องจากผู้เรียนเห็นระยะห่างระหว่างแต่ละระดับเสียงประกอบกับในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะเรียนรู้สัญลักษณ์ทางระดับเสียงเพิ่มขึ้นทีละ 1-2 สัญลักษณ์ ทำให้ผู้เรียนสามารถแปลผลสัญลักษณ์ออกมาเป็นชื่อตัวโน้ตตามระบบซอล-เฟจได้อย่างแม่นยำ สอดคล้องกับที่ Organization of American Kodaly Educators (2021) ได้กล่าวว่าหลักการสอนดนตรีของโคดายให้ความสำคัญกับการอ่านโน้ตและการร้อง โดยจะเรียนการร้องก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรี และจะต้องเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยากได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

ในส่วนองค์ประกอบของทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการอ่านดนตรีในภาพรวม จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เมื่อผู้เรียนต้องนำทักษะการอ่านในส่วนของจังหวะ และระดับเสียงมารวมกัน ผู้เรียนจะจดจ่อกับทักษะใดทักษะหนึ่งมากเกินไป ทำให้ไม่มีสมาธิปฏิบัติในอีกทักษะ สังเกตได้จากการทดสอบทักษะปฏิบัติ ถ้าผู้เรียนอ่านโน้ตในส่วนของจังหวะถูก จะอ่านระดับเสียงผิด หรือถ้าผู้เรียนอ่านโน้ตในส่วนของระดับเสียงถูก จะอ่านโน้ตในส่วนของจังหวะผิด ผู้เรียนบางรายจึงอาจจะต้องใช้เวลามากกว่า 12 ชั่วโมงเพื่อฝึกฝน และจากการสังเกตระหว่างการสอน การทดสอบ และผลการวิจัยจะสังเกตได้ว่า ผู้เรียนที่มีทักษะจังหวะที่ดี จะส่งผลให้มีทักษะการอ่านโน้ตที่ดีตามไปด้วย เนื่องจากผู้เรียนมีความคล่องแคล่วในทักษะจังหวะ จึงสามารถจดจ่อเพิ่มเติมกับทักษะการอ่านโน้ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซร่วมกับโคดายเมื่อนำผลการประเมินทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีก่อนเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำผลการประเมิน

ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีหลังเรียนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่า หลังเรียนไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องด้วยนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ไม่เคยฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีมาก่อน จึงไม่มีทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้การเคลื่อนไหวตามจังหวะ และระดับเสียงตามแนวคิดของดาลโครซและโคดายทำให้ผู้เรียนมีจินตนาการเสียงในหัว มีการตอบสนองต่อจังหวะที่ดีขึ้น ส่งเสริมการฝึกฝนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ผู้วิจัยสังเกตว่า เมื่อผู้เรียนสามารถอ่านร้องโน้ตที่จะปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ในจังหวะที่ช้าได้ค่อนข้างแม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของโคดายที่ Choksy (2001) กล่าวว่าการเรียนรู้ดนตรีของเด็กควรเริ่มจากเสียงร้องก่อน จึงไปสู่การเรียนในด้านอื่น ๆ และสอดคล้องกับ Organization of American Kodaly Educators (2021) ที่กล่าวถึงหลักการสอนของโคดายเช่นเดียวกันว่าผู้เรียนควรทำความเข้าใจพื้นฐานการอ่านโน้ตก่อนเรียนเทคนิคการปฏิบัติเครื่องดนตรี สำหรับองค์ประกอบของทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี จากการวิจัย พบว่าทักษะในการควบคุมจังหวะความต่อเนื่องโดยรวมของเพลง ที่เป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผู้วิจัยสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนหลังจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 สามารถอ่านและร้องทำนองของโน้ตที่จะปฏิบัติดนตรีได้โดยมีจังหวะของตนเอง กล่าวคือผู้เรียนจะมีจินตนาการโน้ตดนตรีในหัว ซึ่งอาจมีการผิดพลาดจากการขาดความชำนาญในการรวมทักษะการอ่านโน้ตในภาพรวมดังที่กล่าวไปแล้ว แต่จินตนาการโน้ตเหล่านั้นจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงตามโน้ตพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดในแบบฝึกและแบบวัดทักษะ ทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติจนจบ หรือสละชุดเพียง 1-2 ครั้ง แต่สามารถปฏิบัติต่อเนื่องต่อไปได้จนจบท่อน ส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนทักษะในส่วนนี้ค่อนข้างสูง นอกจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีจินตนาการโน้ตดนตรีในหัวยังส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงจังหวะเวลาและความแม่นยำของระดับเสียง ส่งผลให้มีคะแนนเฉพาะทักษะย่อยสูงกว่าร้อยละ 70 แต่การปฏิบัติที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงเวลากับความแม่นยำของระดับเสียงนั้น พบว่ายังไม่ตรงกับจังหวะที่ผู้วิจัยกำหนด ส่งผลให้คะแนนประเมินทักษะในการเล่นอย่างคล่องแคล่วมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติเมโลเดียนั้นบรรเลงโดยใช้นิ้วทั้งห้าในการควบคุม เนื่องจากการสังเกต ผู้เรียนจะไม่สามารถควบคุมนิ้วนาง

และนิ้วก้อยได้ มีการกดสลับบ่อยครั้งเมื่อถึงท่อนที่ต้องเล่นโน้ตโดยใช้นิ้วนาง หรือนิ้วก้อย ซึ่งเป็นผลจากตามลักษณะทางกายภาพ นิ้วนางเป็นนิ้วที่สามารถเคลื่อนที่อิสระได้น้อยที่สุดเนื่องจากมีเส้นเอ็นเชื่อมกับนิ้วข้างๆ ส่วนนิ้วก้อยเป็นนิ้วที่มีขนาดเล็ก ทำให้ต้องทำการฝึกฝนมากกว่าปกติเพื่อให้มีความแข็งแรงทัดเทียมนิ้วอื่น ๆ (Palmer, Manis & Letcho, n.d) ซึ่งการที่ผู้เรียนยังไม่สามารถควบคุมนิ้วทั้งสองนี้ได้คล่องแคล่วเท่าที่ควรนั้นเป็นอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติเครื่องดนตรี ทำให้ผลการประเมินทักษะยังไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 70

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การสอนดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซและโคดาเย ผู้สอนจะต้องมีทักษะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่สามารถให้จังหวะได้อย่างคล่องแคล่ว เช่น กลอง เปียโน เพื่อใช้ควบคุมและให้จังหวะกับผู้เรียน และควรใช้เพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคย มาเป็นแบบฝึกในการปฏิบัติจังหวะ สถานที่ควรเป็นสถานที่ห้องโถง มีพื้นที่ว่างมากพอที่จะใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม ในส่วนของการร้องโน้ต ผู้สอน

ควรใช้การหลักการของซอลเฟจ เล่นหาเสียงที่ผู้เรียนร้องถนัดและร้องได้ตรงโดยไม่จำเป็นต้องเริ่มที่ C4 หรือโดตัวที่สี่บนเครื่องเปียโน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถร้องได้ตรงเสียงและสามารถทราบระยะห่างระหว่างตัวโน้ตในระบบซอลเฟจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบดัลโครซร่วมกับโคดาเย ผู้ทำการวิจัยควรมีทักษะในการฟังที่ดี สามารถให้จังหวะได้อย่างสม่ำเสมอและสามารถให้สัญญาณเพื่อนำนักเรียนให้ปฏิบัติตามได้ ขณะทำกิจกรรม นอกจากนั้น ผู้วิจัยจะต้องสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว

ในการจัดทำแผนการสอน นอกจากการนำแนวคิดโคดาเยและดัลโครซเพื่อฝึกทักษะพื้นฐานที่สำคัญแล้ว เมื่อผู้เรียนมีความแม่นยำในการอ่านโน้ตดนตรีและปฏิบัติโน้ตดนตรีเบื้องต้นแล้ว ควรมีแบบฝึกปฏิบัติเทคนิคเพิ่มเติมเฉพาะเครื่องดนตรี เพื่อให้การปฏิบัติเครื่องดนตรีมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

References

- Choksy, L. (2001). *Teaching music in the twenty-first century*. (2nd ed.). Prentice Hall.
- Clearinghouse on Assessment and Evaluation. (2015). *Learn to Read*. <http://ericae.net/learn-to-read-music.html>
- Dalcroze society of America. (2019). *The Dalcroze Practice*. <http://dalcrozeusa.org/about-dalcroze-the-dalcroze-practice/>
- Drake, C., & Palmer, C. (2000). Skill acquisition in music performance: Relations between planning and temporal control. *Cognition*, 74(1), 1–32.
- Foss, L., Thomas, John Patrick & Carr, Bruce Alan. (2011). *Musical performance*. <https://www.britannica.com/art/musical-performance>
- George, E.M., & Coch, D. (2011). Music training and working memory: An ERP study. *Neuropsychologia*, 49(5), 1083-1084.
- Habibi, A., Damasio, A., Ilari, B., Veiga, R., Joshi, A. A., Leahy, R. M., Halder, J. P., Varadarajan, D., Bhushan, C., & Damasio, H. (2018). Childhood Music Training Induces Change in Micro and Macroscopic Brain Structure: Results from a Longitudinal Study. *Cerebral cortex*, 28(12), 4336–4347.

- Hanna-Pladdy, B., & MacKay, A. (2011). The relation between instrumental musical activity and cognitive aging. *Neuropsychology*, 25(3), 378–386.
- Ho, Y. C., Cheung, M. C., & Chan, A. S. (2003). Music training improves verbal but not visual memory: cross-sectional and longitudinal explorations in children. *Neuropsychology*, 17(3), 439–450.
- Kodály, Z. (1974). *The Selected Writings of Zoltán Kodály*. Boosey & Hawkes.
- Luhan, J. (2015). *Applying the Kodaly Approach to China's Public Schools*. [Unpublished Master of Music Thesis, University of florida].
- Linnavalli, T., Putkinen, V., Lipsanen, J., Huotilainen, M., & Tervaniemi, M. (2018). Music playschool enhances children's linguistic skills. *Scientific reports*, 8(1), 8767.
- Luenam, K. (2018). *Educational research methodology*. Korat Marketing and production. [in Thai]
- Nakwong, T. (2001). *Kodaly practice*. Kasetsart university press. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2008). *Basic Education core curriculum B.E. 2551 (A.D.2008)*. The agricultural Co-operative Federation of Thailand press. [in Thai]
- Organization of American Kodaly Educators. (2021). *The Kodaly concepts*. <https://www.oake.org/about-us/the-kodaly-concept/>
- Palmer A., Manus and Vick Kethcho. (n.d). *Adult all in one course: Lesson Theory Techninc*. Alfred Publishing.
- Pancharoen, N. (2011). *Music Theory*. (10th ed.). Ketkarat press. [in Thai]
- Salis, D. L. (1978). The identification and assessment of cognitive variables associated with reading of advanced music at the piano. Dissertation Abstracts International Section A. *Humanities and Social Sciences*, 38(12-A), 7239–7240.
- Sokatiyanurak, N. (2006). *Music Theory*. (6th ed.). Chulalongkorn university press. [in Thai]
- Suttachitt, N. (1991). *Music activities for music teachers*. Chulalongkorn university press. [in Thai]
- Suttachitt, N. (2001). *Music teaching behavior*. Chulalongkorn university press. [in Thai]
- Suttachitt, N. (2018). *Music education: Principles and essentials*. (10th ed.). Chulalongkorn university press. [in Thai]
- Taweerat, P. (1997). *Educational Research Methodology*. (7th ed.). Educational and Phycological test Bureau. [in Thai]